

SZAKVIZSGA TÉTELEK

2016.

Klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológus szakképzés

Gyermek szak (96 tétel)

A szakvizsga tételek 3 fő témakört ölelnek fel, az elméleti vizsgán a jelölt mindhárom témakörből húz egy tételt.

I. Pszichopatológia és patopszichológia (33 tétel)

II. Klinikai pszichodiagnosztika és kutatómódszertan. Fejlődési pszichopatológia. (34)

- 1. Klinikai pszichodiagnosztika és kutatómódszertan (24 tétel)**
- 2. Fejlődési pszichopatológia (10 tétel)**

III. Intervenciók (összesen 29 tétel)

- 1. Pszichoterápia (15 tétel)**
- 2. Mentálhigiéné és egészséglélektan (7 tétel)**
- 3. A klinikai pszichológia alkalmazása a medicinában és egyéb területeken (7)**

RÉSZLETESEN:

I. 1. Pszichopatológia és patopszichológia

1. A normalitás és az abnormalitás fogalma a pszichopatológiában.
2. A normalitás és az abnormalitás fogalma a gyermek-pszichopatológiában.
3. A pszichikus zavarok eredetének elméleti paradigmái – a pszichoanalitikus és a tanuláselméleti gondolati modellek.
4. A pszichikus zavarok eredetének elméleti paradigmái – a fenomenológiai és az organikus gondolati modellek
5. Pszichopatológiai jelenségek: a percepció zavarai.
6. Pszichopatológiai jelenségek: a gondolkodás zavarai
7. Pszichopatológiai jelenségek: a figyelem zavarai, orientációs zavarok, mozgászavarok.
8. Pszichopatológiai jelenségek: beszéd, írás, cselekvés- és tevékenységzavarok. Az érzelem zavarai.
9. A pszichikus kórformák osztályozása a BNO-10 és a DSM-IV-R illetve a DSM 5.. szerint. A változás főbb szempontjai Az osztályozás általános kérdései.

10. Az organikus idegrendszeri károsodás etiológiai tényezői és korai jelei a csecsemőkorban.
11. Organikus kórképek és a hozzájuk társuló magatartási és emocionális problémák jelenése gyermek- és serdülőkorban.
12. Az értelmi fejlődés zavarai (mentális retardáció) gyermek- és serdülőkorban.
13. Részképességzavarok kisgyermek- és gyermekkorban.
14. Pervazív zavarok a gyermekkorban.
15. Szorongásos zavarok gyermek- és serdülőkorban.
16. Affektív zavarok gyermek- és serdülőkorban.
17. Magatartászavarok a gyermek és a serdülőkorban.
18. A tic és a Tourette szindróma gyermek- és serdülőkorban.
19. Az ADHD – a hiperkinetikus figyelemzavar gyermekkorban.
20. Pszichoszomatikus kórképek gyermek- és serdülőkorban.
21. Evészavarok gyermek- és serdülőkorban.
22. A szexuális viselkedés zavarai gyermek- és serdülőkorban.
23. Trauma, bántalmazás és elhanyagolás következtében kialakuló pszichés zavarok a gyermekkorban.
24. Antiszociális és kriminális tünetek gyermek-és serdülőkorban.
25. Életkori krízisek és akut válsághelyzetek serdülőkorban.
26. Az öngyilkosság (felmérése, rizikótényezők, magyarázó elméletek, a preszuicidális szindróma).
27. A PTSD (Poszttraumás stressz szindróma).
28. Függőségek (drog- és alkoholfogyasztás) serdülőkorban.
29. Specifikus személyiségzavarok: „A” csoport.
30. Specifikus személyiségzavarok: „B” csoport.
31. Specifikus személyiségzavarok: „C” csoport.
32. Szkizofrénia, szkizofrénia spektrum zavarok Pszichotikus kórképek a gyermekkorban.
33. Affektív zavarok

II. Klinikai pszichodiagnosztika és kutatásmódszertan

1. A személyiségvizsgálat módszerei, csoportosításuk, elméleti hátterük. A bizonyítottan hatékony paradigma (EBM) megjelenése: valid és megbízható módszerek a gyermek-pszichodiagnosztikában. Az EBM indokai, alapelvei, előnyei és hátrányai.
2. Az állapotfelmérés módszerei. Interjú típusok. A strukturálatlan (klinikai), a félig-strukturált (például kognitív és /vagy viselkedés szempontú) és a strukturált interjú (pl. SCID-I, SCID-II).
3. A viselkedésdiagnosztika alapelvei és módszerei. Speciális technikák gyermekeknél. A viselkedés-megfigyelés és a játékdagnosztika szerepe a gyermek-pszichodiagnosztikában.
4. Kognitív szempontú állapotfelmérés; kognitív torzítások. Kognitív szempontú állapotfelmérés lehetőségei és korlátai gyermekeknél.
5. Az első interjú módszere és adatainak elemzése a gyermek- és serdülő pszichodiagnosztikában. Az anamnézis a gyermek és serdülő pszichodiagnosztikában.
6. A klinikai pszichológiai szakvélemény kialakításának sajátosságai a gyermek- és serdülőkorban. Etikai és jogi szabályozási szempontok a gyermek-pszichodiagnosztikában és szakvélemény kialakításában.
7. A neurológiai vizsgálat jelentősége a csecsemő-és kisgyermekkorban. Csecsemőkorban alkalmazott pszicho-diagnosztikai eljárások (fejlődési tesztek, stb).
8. Az autizmus spektrum zavar diagnosztikai sajátosságai és felmérése.
9. Organikus zavarok felismerése és diagnosztikája gyermek- és serdülőkorban.
10. A teljesítményzavarok pszichodiagnosztikája gyermek-és serdülőkorban. Az értelmi fejlődés zavarainak diagnosztikája és differenciáldiagnosztikája.
11. Részképeség zavarok felismerése és diagnosztikája gyermek- és serdülőkorban.
12. Az ADHD felmérése és diagnosztikus jegyei.
13. Az iskolaérettség kritériumai és felmérése a gyermekpszichodiagnosztikában.
14. Nem-verbális intelligencia-tesztek (S.O.N., Színes Raven, Bender) alkalmazásának szempontjai a gyermek-pszichodiagnosztikában.
15. A Rorschach teszt felvételének és értelmezésének sajátosságai gyermekkorban. Projektív tesztek (CAT, TAT,) sajátosságai és használata a gyermek-, ill. serdülő-pszichodiagnosztikában
16. A Világjáték sajátosságai és diagnosztikai felhasználása.
17. Ház, fa, ember és családrajz diagnosztikus felhasználása.

18. Kérdőívek és projektív vizsgáló módszerek a gyermek- és serdülőkori szorongásos jegyek megállapításában.
19. Kérdőívek és projektív vizsgáló módszerek a serdülőkori szuicid veszélyeztetettség felmérésében.
20. A korai traumatizáció és a bántalmazás pszichodiagnosztikai jegyei.
21. A depresszió diagnosztikai jegyei a projektív és a teljesítménytesztekben gyermek és serdülőkorban.
22. A klinikai kutatás feladata. A klinikai kutatás célkitűzései, kérdésfeltevésai; a klinikai kutatás korlátai. A klinikai lélektani kutatások főbb területei és módszertana. A bizonyítékokon alapuló gyógyítás kérdésfeltevésai és alapelvei.
23. Vizsgálati módszerek a klinikai kutatásban: Az esettanulmány, és a kísérleti módszer. Kvalitatív és kvantitatív módszerek a klinikai kutatásban. Kísérleti elrendezések a klinikai lélektani kutatásban. Saját vizsgálat tervezése a klinikai lélektani kutatások területén. Az adatok értékelésének módszerei és kérdései a klinikai lélektani kutatásban (megbízhatóság és érvényesség).
24. A pszichoterápiák hatékonyságának vizsgálata. Az egyes irányzatok specifikus tényezői, valamint a nem-specifikus terapeuta-változókra, kliens-változókra és a kapcsolat-analízisre vonatkozó kutatások.

II. 2. Fejlődési pszichopatológia

34. A fejlődési pszichopatológia szemlélete, alaptételei és normalitásfogalma. A fejlődési pszichopatológia kutatási területei és stratégiái.
35. A fejlődés pszichopatológiai modelljei I.: a jellemző állapot (vonás) modell és a környezeti modell.
36. A fejlődési pszichopatológia modelljei II.: az interakciós modellek és a tranzakcionális (transzformációs) modell.
37. Patológiás viselkedésszerveződés a fejlődés folyamatában.
38. A fejlődéspszichopatológia strukturális modellje – Hartmann, Erikson,
39. Normális és patológiás fejlődés csecsemő- és gyermekkorban: – Anna Freud, M. Mahler.
40. A fejlődéspszichopatológia tárgykapcsolati modellje: Melaine Klein, és D. Winnicott.
41. A fejlődéspszichopatológia szelf-fejlődési modelljei: Kohut és Kernberg.
42. A kötődésmélet hozzájárulása a korai fejlődés zavarok elméletéhez.

43. A modern csecsemőkutatások hozzájárulása a korai szelfszerveződés zavaraihoz: D. Stern elmélete.

III. 1. Pszichoterápia

1. A pszichoterápia fogalma, célja, keretei. A terápiák közös vonásai.
2. A pszichoterápia nemzetközi és hazai története.
3. Specifikus hatótényezők a pszichodinamikus terápiában és a kognitív viselkedésterápiában.
4. Specifikus hatótényezők a személyközpontú terápiában és a családterápiában
5. A pszichoterápiás célkitűzés szintjei, terápiás terv és módszerválasztás a gyermekpszichoterápiában. Specifikus és nem-specifikus tényezők a pszichoterápiákban.
6. A gyermekpszichoterápia sajátosságai. Különbségek a gyermekek és felnőttek pszichoterápiája között. A terápiás szerződés és a terápiás szövetség sajátosságai gyermekek és serdülők pszichoterápiájában. A szülővezetés kérdése és módszere gyermekek és serdülők egyéni terápiájában.
7. Segítő szindróma és a kiegész jelensége. A kiegész felmérése és prevenciója.
8. A családterápia elméleti háttere, alapfogalmai, jellemzői. Indikációk és kontraindikációk a családterápiában. Jelentősebb családterápiás irányzatok.
9. Csoportpszichoterápiás irányzatok, a csoportterápia hatótényezői. Csoportpszichoterápia gyermek- és serdülőkorban. Indikációk és kontraindikációk. Pszichodráma alkalmazása gyermekeknél
10. A pszichoterápia tanuláselméleti modellje.
11. A viselkedésterápia jellemzői. A viselkedésterápia módszerei és alkalmazása a gyermekkori mentális zavarok kezelésében.
12. A kognitív terápia elméleti háttere és módszerei.
13. A kognitív terápia alkalmazása gyermek- és serdülőkorban.
14. A pszichodinamikus gyermekpszichoterápia főbb jellemzői, elméleti háttere, módszere, technikája
15. A személyközpontú terápia elmélete és fő fogalmai. Gyermekek személyközpontú terápiája
16. A játék alkalmazása a gyerekterápiákban: alapelvek és technikák a kisgyermekek kezelésében.

III. 2. Mentálhigiéné és egészséglélektan

17. A mentálhigiéné fogalma, története, irányzatai. A klinikai szakpszichológus mentálhigiéné tevékenységi lehetőségei. Iskolai és közösségi mentálhigiéné. A mentálhigiéné szerepe és lehetőségei a devianciák megelőzésében és kezelésében.
18. Az elsődleges, a másodlagos és a harmadlagos prevenció fogalma, intervenció, támogató és gondozó programok.
19. Az egészséglélektan meghatározása. Az egészséglélektani bio-pszicho-szociális modellje.
20. Kontroll, stressz, megbírkózási stratégiák.
21. A szív,- és érrendszeri megbetegedések klinikai egészségpszichológiai szemlélete.
22. A gastrointestinális megbetegedések klinikai egészségpszichológiai szemlélete.
23. Pszichoneuroimmunológia alapismeretek.

III. 3. A klinikai pszichológia alkalmazása a medicinában és egyéb területeken

24. A klinikai pszichológia feladatai és lehetőségei a korai fejlesztés területén
25. A neuropszichológia elméleti modelljei, neuropszichológiai vizsgáló eljárások.
26. Az intézményben nevelkedő gyermek speciális problémái – prevenció és intervenció lehetőségek.
27. Klinikai pszichológia a fogyatékoság rehabilitációjában.
28. A klinikai pszichológia alkalmazása az igazságügy területén.
29. A klinikai pszichológia az időskorúak segítése területén.
30. A klinikai pszichológia szerepe és feladatai a szomatikus orvoslásban (alapellátás, belgyógyászat, szülészeti-nőgyógyászat, szervtranszplantáció, onkológia, stb.). Bizonyítottan hatékony klinikai pszichológiai intervenciók és személyre szabott intervenciók.